

no 4257/366

Budapest, 1933. május 12.

Igen tisztelt barátom!

A magam részéről is nagyon sajnálom, hogy nem találkoztunk. A jelzett időben pontosan a kávéházban voltam, kérdezősködtem a pincéreknél, akik azt mondták, hogy Önt jól ismerik, de hogy aznap még nem volt a kávéházban. Vártam jó sokat, de azután el kellett mennem, sokat kellett még elintéznem. Azt is sajnálom, hogy Szerényi igazgató úrral sem találkozhattam, akit személyesen ismerek s nagyrabecsülök. Legyen szíves, adja át neki is őszinte üdvözetemet.

Sok, igen sok a tennivaló kulturális téren! S itt lehet még a legkönnyebben megfogni s konkretizálni a tennivalókat, ámbár a tagadás szelleme néha itt is garázdálkodik. A lírai antológia csehszlovák és jugoszláv része készen van már a kiadónál, a románok késnek minden sürgetés ellenére. Így késtük le sorra a határidőket. Majd ha megjelenik, gondolni fogok Önre. A cseh költőket budapesti - csehül egyáltalában nem értő - költők fordították: Szabó Lőrinc, Illyés Gyula, József Attila, Komlós Aladár, Horváth Béla, Berzy András és Patai Edith, a szlovák költők fordításait Darvas János végezte. A cseh verseket maguk a cseh költők válogatták ki, a szlovák anyagot Smrek barátom jelölte ki. A cseh versek nyers fordítását én végeztem s a magyar poétákkal együtt rendeztem a fordítást, hogy az teljesen és híven adja vissza az eredeti versek tartalmát és szépségeit. Szép munka volt, nagy szeretettel csináltam s folytatom is itteni költő-barátaimmal. Talán tudja, hogy minden pénteken vacsora után a lakásomon összejön kb. 15-20 magyar, költő, író, művész, ujságíró, egy feketére, meg egy pofa borra,.. Itt beszélgetünk, szórakozunk, tervezgetünk. Az egyik péntekemen jelen volt Emil Lukáč barátom is, megismer-

kedett az itteni fiatalokkal s a „Slovenské Pohľady,, már közli a magyar fiatal költők verseit. Lukáč említette, hogy dolgozik egy szlovák nyelvű magyar modern antológián. Így van ez rendjén! Szabó Lőrinc Halas verseit fordította; már összehoztam őket, leveleznek és Szabó L. a nyáron valószínűleg személyesen fog megismerkedni a fiatal esh költők egyik legjobbjával. És sok egyéb terv és gondolat pezseg a levegőben; lassan, komolyan és óvatosan kell hozzájuk nyúlnunk. Írásban nem is lehet mindent elmondani, majd egyszer személyesen. Azt hiszem, sok mondanivalónk lesz egymásnak.

S most egy konkrét dolog. Kovách Ákos barátom megkért, hogy szerezzek az ő lapja /Álláspont/ számára cikket, illetve anyagot a szlovenszkói magyar irodalomról. Nem ismerem a témát annyira, hogy pontosan, lelkiismeretesen fel tudjam dolgozni s mellékelten küldöm a Kovách úr levelét Önnek, nézze át s ha meg tudja tenni, válaszoljon Kovách úrnak egyenesen az adott címre. Én megígértem Kovách barátomnak, hogy az ügyben valamelyik szlovenszkói ismerősömhöz fordulok, bevallom, Önre gondoltam! Mindent intézzen el Kovách úrral személyesen, az én szerepem a közvetítéssel lejárt! Az én munkám az, hogy az egymást kereső s dolgozni vágyó kezeket összekapcsoljam, ahol tudom, s megindítsam a munkát itt is, ott is.

Hosszúra nyult leveletem zárom, Péntek este van, várom a barátaimat, akik között meg fog ma jelenni dr. Rapant, bratislavai szlovák egyetemi tanár is. Az itteniek közül bejelentették látogatásukat Kašákék, Berda, Kodolányi, Terescsényi, Supka, Szántó György /Erdélyből/, Gogolák, József, Nagy Margit, Berzy és mások.

Sok szeretettel üdvözlöm a mielőbbi viszontlátás reményében

J. Lukács
Huszonkétan voltunk együtt reggel este, köztük: Kassák L., Tamási Áron, Kőrösi György (Erdélyből), József Attila, Berda József, Kabai Miklós, Gogolák Lajos, Kalina Jenő, Tomcsányi László, Kovách Ákos stb. mezejikkel. —

Ms. 4217/367

Budapest, 10. 3. 33.

Kedves Barátom,

nyugodt lelkiismerettel s szívesen szólíthatom annak azok után, amiket már régebben olvastam Öntől és Önről. Péntek este van, épen várom a szokott péntek esti társaságomat, a fiatal magyar írok, költők, művészek egy csoportját, akikkel eldiskurálunk, keresve a közös gondolatokat. Mához két hétre Lukáčot várjuk, aki ellátogat a mi pénteki korunkba. Az itteniek nagy orommel várják.

Talán tudja, hogy itt készül egy anthologia: „A szomszéd népek modern lírája,.. Segítettem a csehszlovák rész összeállításánál s a cseh verseket együtt fordítottam az itteni költőkkel, akik nem értik a cseh nyelvet. Nagyon szép s hasznos munka lesz. Lesz benne 33 cseh és 21 szlovák versfordítás. Targyalok egy cseh és szlovák nyelvű anthológiáról is a mai magyar költőkből, amely Csehszlovákiában jelenne meg, az itteni anthologia megjelenése után.

A kulturális út az egyetlen, amely félig-meddig nyitva van, itt vállaljuk a nehéz, robotos, sziszifuszi munkát. Jókora munka után hányszor szakadt vissza a nagy kő a nyakunkba... nem baj, megfeszítjük az izmokat, pökünk a markunkba s kezdjük elülről. Talán nem is magunknak dolgozunk, de a jövőnek, mi talán kidőlünk s utánánk sokan, de lesznek sokan, nagyon sokan, akik áldani fogják a munkánkat.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Nem szükséges talán külön hangsúlyoznom, hogy én nem valami csehellenes, szlovák-magyar komplot híve vagyok! Ez a mai magyar kisebbségi politika vezérfonala. Erre kapható nem vagyok s nem leszek! De egy általános középeurópai megbékélés, megértés híve vagyok, ahol magyar, csehszlovák, román, jugoszláv mind-mind megtalálja a helyét anélkül, hogy egyik a másikat bántaná. Amily magasztos ez a gondolat, époly nehéz is, époly súlyos akadályok állanak az útjában. Egyik a másik után gordul az utunkba itt is, ott is. De az akadályok arra valók, hogy legyen mit leküzdenuk, legyen min megacéluznunk izmajnkat s idegeinket, hogy jobban bírjuk az alkoto munkát!

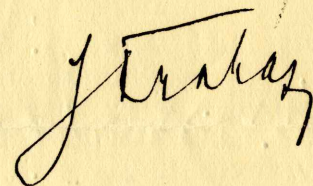
Szombaton, 18.-án a reggeli gyorssal indulok Bratislavába. Talán ott toltom a vasárnapot is, s akkor esetleg vasárnap délelőtt találkozhatnánk. Vagy még szombaton délután. Ez jobb is lesz. Szombaton délután fél háromkor a Vigadó kávéházban várom. Közébe ülök majd a bejárathoz. Közepes termetű vagyok, kicsit elhízva, beretvált arcu, barnaszemu, őszülő haj, oldaltválasztott fésüléssel, fekete zakkoruha lesz rajtam. Így talán rámismer majd.

Ami a kettős kérését illeti, szívesen szolgálok tanáccsal, s felvilágosítással.

Sajnos, a külügyminisztériumra ma nehéz számítani. A költségvetés ma nagyon le van faragva, rémesen sakarékoskodnak mindennel. Sok lapom előfizetését szuntették meg, cseh és szlovák lapokét! A könyvet, amelyben sok értékes gondolatot találtam, talán el lehetne helyezni a magyar községek és iskolák könyvtáraiban, erre azt hiszem az iskolaügyi minisztérium az illetékes.

A Fórum-nak - a lap nekem nagyon tetszik! - szélesebb propaganda jelentősége van. Itt próbáljon valamit elérni a külügyminisztérium sajtosztályánál. ~~xxxx~~ Talán a magyar Masaryk Akadémia segíthetne a közbenjárásával, magam is nagyon szívesen segítek. Ambár, bevallom, itt is nehéz lesz a dolog az említett oknál fogva. De meg kell próbálni, itt is az Akadémia segítségével írni fogok magam is és minden erőmmel támogatom a kérést.

Szeretném remélni, hogy semmi sem jön közbe s szombaton találkozhatunk. Addig is őszinte kézzszorítással udvozlom.

Ms 4257/368

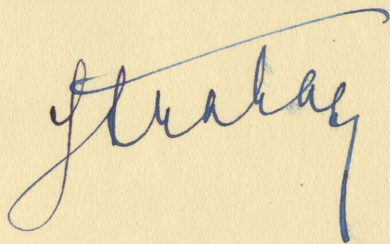
Budapest, 1933. jan. 28.-án.

Igen tisztelt uram!

Nagy örömmel vettem „Van menekvés,, c. könyvét s figyelmesen el fogom olvasni, mielőtt időm megengedi. Az egyes címek után itélve sok érdekes dolgot várok a könyvből - ha el is tekintenek attól, hogy Önt neve és munkája után már régen ismerem. Személyesen - sajnos! - még nem, de remélem, hogy ez is meg fog történni a legközelebbi bratislavai utam alkalmából.

További munkájához sok kitartást s elnyűhetetlen vasakaratot kívánok s maradtam

őszinte kézzszorítással

Prága, jún. 10.

Kedves Barátom,

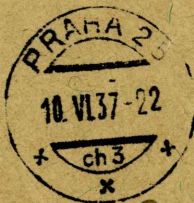
az Antikológiával igen nagy öntudat ol-
 tál, Kötönyöm! A Cés. Slav. Szegedi vármában
 írtam róla nagyobb cikkeket a 10. oldalon, a kul-
 túratis rovatban. Az Antikol. nagyon szép, érte-
 les és tartalmas! Információ is benne szemlélt-
 tető. — S hogy visszatérjek a mi keréj pusti
 leendőnyerésünkhöz, emel is, annál is megvan
 a helye. S hőtisztemmel, egyre nő a munkatétel!
 Itt Prágában kezdte-esténként felülkagatunk ne-
 hányan, keréj Eüduletpont, de más megcsináltuk
 az első itteni nagy Eüdulestel jármában. S a
 munkát folytatjuk az óram és az alán. S elár-
 lom hared, egyelőre nem a nyelvtanossáig ráadás,
 hogy szervezést az első eszt nyelvi modern
 magyar antikológiát! Pesten már gyűjtök hozzá az
 anyagok. Lassan munka lesz, hiszen is jól szerel-
 től megcsinált. Kiadó már jelentkezik!!! Most
 fordítást fogunk keresni, ahol véltünk egy-
 lefordítást az anyagok! S mindig jobban melos-
 lat a fejekben az első esztől valói osszigos
 iró és Eüduletpont-élettel, nyelvre, nemest-
 sige való területe nélkül! A gondolatot pen-
 ditestünk s kappint megérni. Gondolkodtat ki
 is róla! Én már több cikkeben is eladávam-
 ban felvettük a gondolatot, itt a csak írt
 is indólat, csak hogy azt mondják nekem! Előbb
 fordítok a csak irókat!!! A nyelvi minden-
 esetre gondolkodom tovább s majd a szabadsá-
 gok után tovább beszélgetünk róla. Sajnában,
 hogy amikor nélatul voltam az eladás után
 elhántél s nem antestél Te is a Eüduletpont
 a Carlsonban. Oh ismét beszélgettem volna
 veled! De majd csak ráérek erre is a Ant?

Üdvözlöm az ottani jobbarátokat, —
csináljatok meg Ti is valahogy a jobbarátok
és jóakarók körét, aortellásasíggal, csella —
konatol a mi "herdénéke". Mi itt kíváncsi-
ban találkoztunk, eridőnként a "Zivari Stadion"
lennasán a telet a meho-ban élhűtél!
Sok ilyen és aortellásasíggal nő szintén
fot a Erős akarat, sero is munka! Suddán
folytatgat — mutatás munkadíj — a peot-pén-
lehesékel. Minden kezdő találkoztunk, idekes,
egyelőre s-lovátol is magyrol, de ideltőlénél
már a csehek, fot a fiatal németek is!
Jhesmit Kellene Erdemégyesi más város-
tan is s csak az aortellásasíggal leveles-
zenek, ahol tihel, találkoztunk, látogas-
sít egyúttal, iduerjés egyúttal, Indjanok egy-
másról, dolgozának egyúttal! S tassen, lepis-
rót-lepisre keladon, majd csak valamit el-
érünk! Mondom: itt was magyrosítottak az
első prógai csekslovák-magyar Eulduresítél!
Milyen szép lesz pl. ha tudját, hogy ugye-
ror, ugyanígy gondolkodáson embelet utat
egyúttal itt is, ah is, sok helyen osszigezerte! ?
S ha tudunk egyúttal, érindlőpánt egyúttal-
sal! Azt hiszem a gondolat megéri, hogy
segjünk este valamit, mivel többel! Kérkedel
éideltőlénél fogtunk is sok Esterlőst, tivel-
mel és silek Eivánok. Csak ne volna az-
lehet is ok egy tróthírás, foakózió! A si-
keres munka magy thésje!
Igye barátsággal üdvözöllek
Juhász

Ms 4257/369

Paris

prof. R. Kalabunai

Bratislava

Hlboká cesta 7i

A. Szabó, Csaba XIX. Veljelekedés 4.

MÁGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

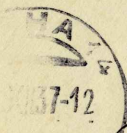
Kedves Brátom, Ms 4257/370 Praha, XII. 31.

Köszönöm meggyőzőkeresetted s az új év
üdvöbén, én is szeretettel üdvözöllek. Az el-
múlt év munkája nem egy ponton szép ered-
ménytel hozott mindnyájunk számára s er-
lekesít a további évös munkára. Az ara-
dályokkal és kerékkel is megjut, s nem
félünk tőle. „Ember ürdj és bíva bízzol!”
Higgaddan, orosz és jóraunk ürdünk s bi-
zalommal meggyőzőkhatlan!

Ebbe a jelben vágnak neki az új-
esztendőnek is! Februárban leutaram, barátok
s akkorra látni kell hogy jöjjön a négy ese-
dteles találkozás s megbeszélés is!
A viszontlátás is üdvözöllet, szeretettel
Prága

№4257/370

Paříž

R. Lalalný
profesor med. v. gymnasia

Bratislava.

Slebová cesta 7.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIÁ
FŐNYVTÁRA

I. 9.

BESUCHET DIE TSCHECHOSLOVAKEI!

Ms 4257 / 371

kedves barátom, hová
 báton, 15.-én este 3/4 8kor
 Mah Naváta értem.
 Ha lehet, még hová
 ton este 9kor talál-
 toshatnék mondjuk az
 unyon kívül házbán. É-
 nebbéint Trésnák ba-
 rátonnal leszek még-
 hálva, helyeske hígy
 4. IV. Vasnap este utá-
 zom vissza s így esély
 vasnap is találkozá-
 sra. Szeretettel üdvö-
 löltetlek.

Pán

R. Kalabnay

prof. mad. real. gym.

Bratislava.

Hlboká cesta 7.

Nach einem Original des Malers O. Oltmar

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Otto Ottmar

Na pouiti

Ms 4257/372 I. 14.
Kedves barátom,

Dr. Elszással beszéltem
itt Prágában, aki figyelmeztetett
rá, hogy a huson meggyűnt. Tele
aromban ad benélttem meg, hogy
ma édesít téged, hogy a "Kraus-
drap"-ban a Grand Kávéházban
Salárokzunk korbáton 9. - Kör.
keresettel üdvözöl Jhraba

no 4257 / 372

Pán

prof. R. Galabura

Bratislava,
Hluboká cesta 7.

Csütörtök, jun. 7.

Kedves barátom,

amint már megismerem
 neked, Koubaton d. e. érkezem a gyors-
 nappal. Kochut leszek megszállva s oda
 vírom úzenettel, mikor tudniük veled
 hosszabb elbeszélései absztrakt dolgokról.
 Koubaton egész dettórá s egész este
 szabad vagot a te rendeltetésedre.
 Hagyj rámonna Kochut úzenettel, hogy
 s mikorra szervezéd a salátkorád.

A slovakiai magyar írók - akik az
 újsí kétre Pestre jöttek - tegnap
 itt voltak nátam a hivatalban. Be-
 mutattem őket a követnek s ma
 d. e. a követtel visszaadynak a lito-
 gráfia a "Kairory" satorban. —

Késtem őket, edvesen nékem
 idős s általában, hogy az ötszáz ablu-
 áti Eulurkirdésrel megváltassak,
 de azt mondták, hogy most nagyon i-
 génybe van sive minden idejük —
 ellenben ígérték, hogy ha majd össze
 Pestre jönnek megint — akkor majd
 mindent megváltanak! Egyébként teg-
 nap is nagyon kedvesen elbeszéltek.
 Tegnap d. n. feltércestem a satorban —
 csak dr. Vecsey volt ott, akivel pár
 szó váltottam.

A többi - nagyon sokat! —
 remélem! Addig is szeretettel üdvözöl
 J. M. A. K.